

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 19CoP/6/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3720202730
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 03. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Škultétyová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2021:3720202730.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Škultétyovej a sudcov JUDr. Beáty Čupkovej a JUDr. Radoslava Svitanu, PhD. vo veci starostlivosti súdu o maloletú E., bytom u matky, zastúpenú opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny D., pracovisko D., dieťa rodičov : R. a Q., o návrhu otca na zníženie výživného, na odvolanie otca proti rozsudku Okresného súdu Považská Bystrica zo dňa 9. decembra 2020, č.k. 7P/38/2020-45, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e .**

Žiaden z účastníkov **n e m á** nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie svojím rozsudkom zamietol návrh otca maloletej E., ktorým sa domáhal zníženia výživného pre maloletú zo sumy 100,- eur mesačne na sumu 30,- eur mesačne, z dôvodu jeho nepriaznivého zdravotného stavu, v dôsledku ktorého sa stal invalidným, je dlhodobo práceneschopný a jeho jediným zdrojom obživy je invalidný dôchodok a nemocenské dávky, pričom je nemajetný, nevlastní žiaden cenný hnutel'ny majetok ani nehnuteľný majetok, býva v rodinnom dome so svojou matkou, ktorej prispieva sumou 100,- eur mesačne.

2. Z vykonaného dokazovania súd prvej inštancie zistil, že rodičia maloletej E. nie sú manželia a od roku 2014 nežijú v spoločnej domácnosti. Okresný súd Považská Bystrica rozsudkom zo dňa 09.04.2014 č.k. 10P/19/2014-14, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 22.04.2014, schválil medzi rodičmi dohodu, na základe ktorej sa maloleté deti E., Q., nar. XX.XX.XXXX a E., nar. XX.XX.XXXX zverili do osobnej starostlivosti matky a otec sa zaviazal k povinnosti prispievať na výživu maloletého Q. sumou 200,- eur a na maloletú E. sumou 100,- eur mesačne od 01.04.2014. V čase určenia výživného obaja rodičia okrem maloletých detí Q. a E. inú vyživovaciu povinnosť nemali, maloletá E. bola v predškolskom veku. Otec vykonával podnikateľskú činnosť v oblasti maloobchodu, pričom podľa svojej výpovede na pojednávaní dňa 09.04.2014 z podnikania dosahoval priemerný mesačný zárobok vo výške 466,- eur. Otec maloletej je práceneschopný od 17.02.2020 doposiaľ, od 01.01.2020 je poberateľom invalidného dôchodku vo výške 180,10 eur mesačne, poberá nemocenské dávky mesačne vo výške cca 250,- eur. Okresný úrad Žilina, odbor živnostenského podnikania prijal oznámenie otca o pozastavení prevádzkovania živnosti zo dňa 16.11.2020, a to na dobu určitú do 15.11.2023. Z obsahu spisu Okresného úradu Kysucké Nové Mesto, katastrálny odbor sp. zn. V XXX/XXXX vyplýva, že otec maloletej E. uzatvoril dňa 16.04.2014 ako darca so svojím bratom E. E., nar. XX.XX.XXXX Darovaciu zmluvu, na základe ktorej bezodplatne previedol na svojho brata výlučné vlastnícke právo k nehnuteľnostiam v k.ú. L. U. G. (garáž, dielňa súp. č. XXXX, pozemok, spoluvlastnícky podiel 1-ica k polyfunkčnému domu súp. č. XXXX a pozemky, spoluvlastnícky podiel vo veľkosti 1/2, viažuci sa k budove ubytovacieho zariadenia súp. č. XXXX a pozemok, k budove ubytovacieho zariadenia súp. č. XXX a pozemok, ďalšie pozemky, spoluvlastnícky

podiel 1/4, viažuci sa k domu súp. č. XXXX a pozemky) a v k.ú. T. H. (pozemky) podrobne popísané v bode 10 odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie. Dôvodom prevodu spoluvlastníckeho podielu 1/2 polyfunkčného domu súp. č. XXXX k. ú. L. U. G., mala byť skutočnosť, že nehnuteľnosti bolo potrebné rekonštruovať, pričom otec nemal dostatočný objem finančných prostriedkov, ktorými by sa spolupodielal na rekonštrukcii tejto nehnuteľnosti. Matka žije s plnoletým synom Q. a maloletou E. spolu so svojou matkou v rodinnom dome v M. D. ktorého je matka podielovou spoluvlastníčkou, pričom na výplatu spoluvlastníckeho podielu matkinej sestry v predmetnom rodinnom dome matka čerpala úver v celkovej výške 6.000,- eur, ktorý mesačne spláca v 150,- eurových mesačných splátkach. Matka dosiahla za obdobie od 01.01.2020 do 31.10.2020 priemerný mesačný zárobok vo výške 690,- eur netto. Maloletá E. je žiačkou X. ročníka základnej školy. V súvislosti s pandemiou COVID-19 a s tým spojeným dištančným vyučovaním bola matka nútená maloletej E. na úver zakúpiť výpočtovú techniku, ktorú mesačne spláca v 40,- eurových mesačných splátkach. Za internetové pripojenie pre maloletú E. matka mesačne uhrádza poplatok vo výške 30,- eur a za mobilný telefón, ktorý dcéra využíva, mesačne uhrádza poplatok 7,- eur. V prípade riadneho vyučovania matka maloletej E. uhrádza poplatok za odbery v školskej jedálni mesačne vo výške 20,- eur.

3. Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za preukázané, že od určenia výživného došlo na strane maloletej E. k zásadnej zmene pomerov, ktorá je nevyhnutne spojená s nárastom nákladov, potrebných na zabezpečenie jej riadnej výživy. Táto zmena pomerov spočíva v tom, že dieťa je vekovo staršie, fyzicky vyspelejšie, v školskom roku 2020/2021 začala maloletá E. navštevovať X. ročník základnej školy, čo má za následok nárast nákladov na zabezpečenie jej riadnej výživy v porovnaní s dobou určenia výživného, kedy maloletá E. bola v predškolskom veku a navštevovala predškolské zariadenie. Otec si doposiaľ vyživovaciu povinnosť voči maloletej plnil riadne a na výživnom voči maloletej E. dlh nemá, starostlivosť o dieťa však spočíva výlučne na matke, keďže sa otec s dcérou nestýka a nad rámec súdom určeného výživného jej neprispieva.

4. V porovnaní s dobou určenia výživného došlo k zmene pomerov aj na strane otca, ktorý je od 07.02.2020 práceneschopný, v tejto súvislosti požiadal o pozastavenie prevádzkovania živnosti na obdobie od 16.11.2020 do 15.11.2023, jeho jediným zdrojom príjmu sa stal len invalidný dôchodok, ktorý mesačne poberá vo výške 180,- eur a nemocenské dávky vo výške cca 250,- eur (spolu 430,- eur mesačne), čo je v porovnaní s dobou určenia výživného pokles o 36,- eur. Na druhej strane v roku 2014 otec bezodplatne, formou darovacej zmluvy, previedol na svojho brata E. E. značný objem nehnuteľného majetku, nachádzajúceho sa v k. ú. L. U. G. a T. H., vrátane 5 stavieb, ktorých bol otec buď výlučným vlastníkom, alebo podielový spoluvlastník. Týmto spôsobom sa otec zbavil bez dôležitého dôvodu tak, ako to má na mysli citované zákonné ustanovenie § 75 ods. 1 Zákona o rodine, majetkového prospechu, z ktorého by v súčasnej dobe, teda v prípade zhoršenia svojej súčasnej finančnej situácie, mohol formou jeho predaja získať dostatočný objem finančných prostriedkov, z ktorých bez vážnejšej ujmy si mohol voči maloletej plniť riadne svoju vyživovaciu povinnosť. Preto súd prvej inštancie na rozhodol tak, že návrh otca na zníženie výživného na maloletú E. zamietol. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 62 a § 75 ods. 1, § 78 ods. 1 Zákona o rodine, o trovách konania rozhodol podľa § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu.

5. Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie otec maloletej a domáhal sa, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Uplatnil odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f/, h/ CSP. Dôvodil, že má dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav, je práceneschopný, pričom mu boli vyplácané nemocenské dávky od 01.01.2017 do 09.02.2017, od 29.05.2018 do 13.11.2018, od 11.02.2019 do 22.07.2019 a od 17.02.2020 doposiaľ s tým, že mu v súčasnosti je vyplácaná nemocenská dávka vo výške 250,- eur mesačne, ktorej výplata končí v mesiaci február 2021. Následne bude jeho príjem predstavovať len sumu 180,- eur mesačne, iný príjem nemá a nemá preto ani schopnosti a možnosti na zabezpečenie si príjmu. K prevodom nehnuteľností, ktoré previedol v roku 2014 (6 a pol roka späť) na svojho brata uviedol, že v tom čase aktívne vykonával podnikateľskú činnosť a dosahoval dostatočné príjmy na to, aby uspokojoval potreby svojich maloletých detí a nemohol predpokladať, že jeho zdravotný stav sa zhorší tak, že bude môcť vykonávať zárobkovú činnosť len v rozsahu 50% a že bude dlhodobu práceneschopný, bez príjmu postačujúceho na úhradu výživného. Poprel, že pri nakladaní s majetkom v roku 2014 konal účelovo v snahe vyhnúť sa svojej vyživovacej povinnosti a v súčasnosti nemá žiadne zákonné predpoklady na zvrátenie tohto stavu a získanie majetku späť. Ďalej uviedol, že v konaní vedenom Okresným súdom Považská Bystrica pod sp. zn. 3Pc/5/2020 mu bola uložená povinnosť platiť výživné na plnoletého syna Q., ktorý sa v súčasnosti

zdržiava u matky, vo výške 200,- eur mesačne s účinnosťou od 02.03.2020, vrátane zročného výživného vo výške 1.993,55 eur.

6. Matka a kolízny opatrovník, ktorým bolo odvolanie otca doručené, sa písomne k nemu nevyjadrili.

7. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací vec preskúmal podľa § 65 a § 66 CMP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné ako vecne správny potvrdiť podľa § 387 ods. 1 CSP.

8. Uspokojovanie základných potrieb maloletých detí, ale aj iných potrieb nevyhnutných pre ich telesný a duševný rozvoj si vyžaduje náklady, ktoré má predovšetkým pokryť výživné od rodičov. Výživné má byť také, aby z neho mohli byť hradené potreby detí, súvisiace s ich výchovou, štúdiom, zdravotným stavom, ale i záujmami. Deti majú právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Miera uspokojovania potrieb detí je limitovaná schopnosťami, možnosťami a majetkovými pomermi ich rodičov

9. Súd pri rozhodovaní o výživnom vychádza zo zásady, že výživné sa určuje vždy podľa stavu, ktorý existuje v čase vydania súdneho rozhodnutia. Plynutím času však môže nastať zmena ako na strane oprávnenej osoby na výživné, tak i na strane osoby povinnej a táto zmena má potom za následok zvýšenie alebo zníženie skôr určeného výživného. Úlohou súdu je dôsledne porovnať podstatné okolnosti, z ktorých vychádzal pri poslednej úprave výživného s okolnosťami, ktoré sú dané v čase novej úpravy. Zmeniť výživné je možné len v prípade, ak sa zmenia pomery závažnejším spôsobom, a ak nejde len o prechodnú zmenu pomerov. Pri rozhodovaní o výživnom, a teda aj o zvýšení alebo znížení výživného vychádza súd zo zásad pre určenie výživného stanovených v § 62 Zákona o rodine. Predovšetkým platí, že povinnosť vyživovať dieťa patrí medzi základné povinnosti rodičov. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti sa vychádza zo schopností, možností a majetkových pomerov každého rodiča, prihliada sa aj na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará, pričom výživné má prednosť pred inými výdavkami rodiča a súd neberie do úvahy pri skúmaní možností a schopností, ako aj majetkových pomerov rodiča výdavky, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

10. V danej veci súd prvej inštancie správne porovnával pomery na strane maloletej E. a jej rodičov v čase predchádzajúceho rozhodnutia o výživnom (v roku 2014) s pomermi na strane dieťaťa a rodičov v súčasnosti. Správne ustálil, že na strane maloletej E. došlo k nárastu nákladov na uspokojovanie jej odôvodnených potrieb v dôsledku plynutia času, keď v čase predchádzajúceho rozhodnutia o výživnom navštevovala predškolské zariadenie a v súčasnosti je žiačkou 2. stupňa základnej školy. Na strane jej matky k podstatnej zmene pomerov nedošlo, dosahuje príjem vo výške 690,- eur mesačne, má vyživovaciu povinnosť k plnoletému synovi Q.. Na strane otca došlo k zmene jeho pomerov v tom smere, že požiadal o prerušenie výkonu svojej podnikateľskej činnosti na základe živnostenského oprávnenia do 15.11.2023, bol opakovane práceneschopný a jeho príjmom je invalidný dôchodok vo výške 180,10 eur a nemocenské dávky vo výške 250,- eur mesačne (do februára 2021).

11. Súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie o zamietnutí návrhu otca na zníženie výživného na zákonom ustanovení § 75 Zákona o rodine, keď mal za to, že otec sa vzdal majetkového prospechu, z ktorého by v súčasnej dobe, teda i v prípade zhoršenia svojej finančnej situácie, mohol formou jeho predaja získať dostatočný príjem finančných prostriedkov a bez vážnej ujmy plniť svoju vyživovaciu povinnosť k mal. E..

12. Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

13. Z citovaného zákonného ustanovenia vyplýva princíp potenciality príjmov, ktorý je inštitútom výrazne ochraňujúcich záujmy oprávneného a umožňuje súdu hodnotiť nielen životné okolnosti a pomery povinného, ktoré sú reálne dané, ale aj tie, ktoré by za určitých podmienok mohli existovať. Okolnosťou, pre ktorú súd vychádza z princípu potenciality, je podľa ustálenej judikatúry nielen nemožnosť vykonávať akékoľvek zamestnanie, resp. doterajšie zamestnanie z dôvodov na strane povinného ale i skutočnosť, že sa povinný (v danej veci otec maloletej) vzdá bez dôležitého dôvodu majetkového

prospechu, z ktorého by mohol platiť súdom určené výživné. Následkom aplikácie princípu potenciality je, že súd pri určovaní výšky výživného vychádza z potencionálneho príjmu povinného (otca), alebo z jeho majetkových pomerov, ktoré by na jeho strane existovali, pokiaľ by sa svojho majetku bez dôležitého dôvodu nevzdal.

14. Z uvedeného vyplýva, že pokiaľ povinný (otec) nemá dostatočný príjem na plnenie si vyživovacej povinnosti k maloletým deťom, je povinnosťou súdu skúmať dôvody takéhoto stavu.

15. Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie zastáva názor, že pokiaľ sa rodič zbaví svojho majetkového prospechu a všetok svoj nehnuteľný majetok (v danej veci garáž, dielňa, podiel 1 k polyfunkčnému domu, podiel 1 k budovám ubytovacích zariadení, podiel 1 k domu, ako i k pozemkom) prevedie darovacou zmluvou na tretiu osobu a následne dôvodí svojou nemajetnosťou a nedostatkom príjmu na plnenie vyživovacej povinnosti, nie je možné túto skutočnosť pričítať na ťarchu maloletého dieťaťa, ktoré podľa článku 32 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd má základné právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť, ktorej súčasťou je i vyživovacia povinnosť.

16. Iný výklad ust. § 75 ods. 1 Zákona o rodine a ustanovení o výživnom by viedol k absurdným dôsledkom, podľa ktorých by sa rodič, ktorý sa zbaví svojho nehnuteľného majetku bez dôležitého dôvodu a bezodplatne, mohol zbaviť časti svojej vyživovacej povinnosti, resp. domáhať sa, aby jeho vyživovacia povinnosť bola znížená. Na tomto závere nič nemení ani skutočnosť, že k prevodom nehnuteľností došlo v roku 2014, nakoľko tak došlo po rozhodnutí súdu o výške výživného pre maloletú E..

17. Odvolací súd s poukazom na ust. § 75 ods. 1 Zákona o rodine pri posudzovaní zmeny pomerov povinného (otca) vychádzal z jeho predpokladaných majetkových pomerov, z ktorých by mohol plniť svoju vyživovaciu povinnosť, pokiaľ by značný objem nehnuteľností, ktoré vlastnil, nepreviedol bezodplatne (darovacou zmluvou) na tretiu osobu - svojho brata. Z uvedeného majetku mohol otec bez akýchkoľvek problémov plniť svoju vyživovaciu povinnosť i v čase jeho dlhodobejšieho zhoršenia zdravotného stavu a obmedzenia jeho pracovnej schopnosti.

18. Z týchto dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil.

19. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP a § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

20. Rozhodnutie bolo senátom Krajského súdu v Trenčíne prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).